

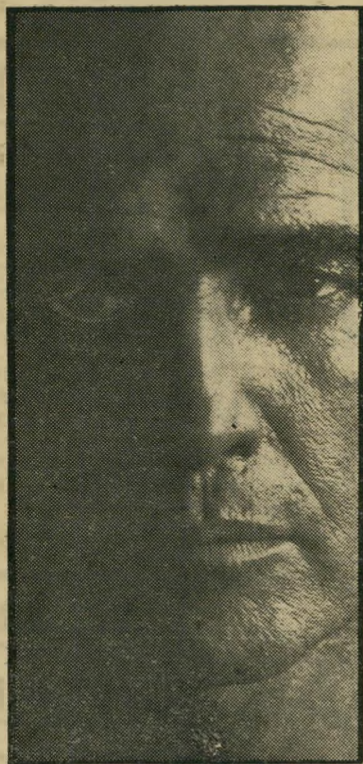
בסרט „אפוקליפסה עכשיו“ יש מסר לכל אדם -

ובמיוחד לאדם הישראלי

פרשי האפוקליפסה

נחמד של השכן והילד הטוב של בעל-המכולת. וכאשר הגיע יום חשבון-הנפש, שאז האמריקאים את עצמם: איך זה קרה לנו?

כ ויאטנאם נמחקו כל ההבדלים בין לחמים ובלתי-לוחמים, גברים ונשים, חיילים וילדים, אויב חמוש ושבוי. הש"מדת כפרים, רציחת נשים וילדים, הריגת שבויים, הרעלת הצימחיה, השמדת חיות - כל אלה היו שיגרה יומיומית. איך זה קרה?

אלוף-מישנה קורץ

בושינגטון ישבה חבורה של פוליטיקאים ציניים, שעלו בחוסר-המוסר שלהם אף על המקובל. הנרי קסינג'ר מטורף-הכוח, מוכה שיגעון-הגדלות, היה רק אחד מהם. אנשים קטנים כמו לינדון ג'ונסון, טיפוסים פאראנואידיים כמו ריצ'ארד ניקסון, עמדו אובדי-עצות מול התבערה של ויאטנאם, שאותה הציתו קודמיהם.

הגנרלים האמריקאיים נגרפו לתוך מערב-בולת של טירוף כאשר נוכחו לדעת כי המכונה הצבאית המשוכללת ביותר בעולם אינה מסוגלת לנצח במלחמה קטנה בג'ונגלים נידחים, ככל שהתרחקו סיכויי-הניצחון כן גבר סיחורו הזוועה. אווירת הטירוף של הפיקוד בוויאטנאם מתוארת בסרט בצורה המעוררת הלחלה קרה.

החייל בשדה עמד מול אויב מיסתורי, קטן וחלוש, שהתגלו בו לפתע כוחות על-אנושיים. השינאה לאויב הבלתי-מוכן והמפחד לבשה צורות גיועניות. ממול לא עמד עוד עם רגיל, הלוחם על חרות, אלא תת-אדם, גזע נחות, חלאה צהובה.

האמריקאים דחמו בוויאטנאם כפי שלחמו נגד האינדיאנים. הי מלחמה הפכה מיבצע-שמירה, רציחיים.

לצתי („אויב הממשיך להילחם כאשר המעינים שלו משתפכים, ראוי שישתה מן המימיה שלי“). החבר הטוב, הדואג לחייליו בכל התנאים.

קילגור משמיד, שורף, הורג, בהנאה. הוא חובש מיגבעת שחורה עתיקה של חיל-הפרשים. אין הוא מתכופף במטר פיצצות-המרגמה, ואינו מוריד את הראש כאשר יורים בו. הוא משמיע את המר-סיקה ההירואית של ריכארד ואגנר (חתו-נת הוואלקיריות) ברמקול של המסוק, בעת שמסוקיו פותחים במיבצע-הזוועה. הוא גולש על גלי-החוף („שני מטרים גובה!“) בשעה שמאות הגופות פזורות על החוף. ריח הכפר, העולה באש הנאפאלם, ממלא אותו תדונה. „זהו ריח הניצחון!“

זוהי המיפלצת האנושית במעי רומיה, „החיה הכזנדרית“ של פרידריך ניצשה.

י ש כסילים רבים בישראל - ובעיקר בחוגי הצמרת ובאמצעי-התיקשורת - המפספטים לאחרונה בלי הרף על „הת-אישיות ארצות-הברית מן הטראומה של ויאטנאם“.

הם אומרים זאת בשימחה. הטראומה של ויאטנאם, כך מסתבר מדיבריהם, היתה תופעה שלילית מאד. טובת העולם וטובת ישראל מחייבות שארצות-הברית „תצא מן הטראומה“, שתשכח, שתהיה מוכנה להסיר תכן במלחמה חדשה.

מי שמדבר כך, אינו מבין מה היתה הטראומה של ויאטנאם. מוטב לו שייקד לראות סרט זה. בבזך של ויאטנאם טבעו מאות שנים

הגיוון-המליחמה עד למסקנתו. הסו-פית: אין רחמים, אין שיפוט, אין רגש אנושי כלשהו - האכזריות חייבת להיות מוחלטת. האכזרו כיותר, הוא אשר ינצח.

הלוחם חייב להינתק מכל נורמה מצ' פונית, הן של החברה, הן של עצמו. הדברים מזכירים את המונולוגים של אדולף היטלר ליד שולחן-האוכל בימי הר-שואה, ואת הדברים שהשמיע היינריך הימלר לקלגסיו בשיא ההשמדה. החלש נדון לכליון. העולם ניתן לחוקים, האכזרי והקשה הוא החוק. מעשייה-הזוועה של ג'ונגלים האן מבוזעים באמצעות הטכנולוגיה ה-מדעית המשוכללת של סוף המאה ה-20.

א פוקליפסה פירושה (ביוונית) התי-גלות. והכוונה היא להתגלות של אחר-ריתיהים, כפי שהיא מתוארת בהתגלות של יוחנן הקדוש, הספר האחרון של הברית החדשה.

באירופה של ימי-הביניים הטילו „ארבעת הפרשים של האפוקליפסה“ - הדבר, הר-רעב, המלחמה והמוות - את מראם על הבריות.

הסרט מהווה התגלות כזאת. פרשי האפוקליפסה הזאת הם פרשי-האוויר האמריקאיים, היורדים על כפר ויאטנאם.

רגע אחד - שלווח עמוקה. ילדים יוצי-אים מבית-ספר. מורה צעירה וחייכנית מפקחת עליהם. איכרים עובדים בשדות. נשים מוכרות ירקות בשוק. כמו ולפתע - להקת מסוקים, כמו

„אפוקליפסה עכשיו“: פרשי-האוויר תוקפים את הכפר

של תרבות מערבית. מושגים של טוב ורע, טהרה-הנשק, מוסר-המלחמה - עלו באש הנאפאלם. בג'ונגל אבד צלם-האנוש של האדם האמריקאי. מי שלא נהרג במלחמה, חזר הביתה כשליבו מת ונפשו הרוסה.

הורים שמעו את סיפורי-הזוועה מבניהם, נשים מבעליהן, ילדים מאבותיהם. מבחינה מסוימת, זיעועה חוויית זו את האמריקאים יותר מכפי שזיעועו זועות הנאצים את הגרמנים.

כי זועות ויאטנאם לא בוצעו עליידי יחידות מיוחדות, כמו הס"ס הנאצי, כי מחנות נידחים. הן בוצעו עליידי כל בניי האומה, מגויסי-חובה, וביניהם הבן הי

מלאכי-מוות, מופיעים מכוון הי שמש המסנוורת. תוך שניות נמי חק הכפר מעדיפניה-האדמה במטר של פגזים וראקיפות.

הילדים מתרסקים, אנשים וחיות נהרגים בצליפות מן האוויר. מפציצים מבעירים את הג'ונגל בפיצצות נאפאלם. תופת של דם ואש, צעקות ואנקות.

ובתוך התופת הזאת - הסגן קילגור (רוברט דובאל). כל מי שהיה איפעם בקרב מכור את הטיפוס היטב.

קילגור הגיבור, המפקד הנערץ עליידי חייליו, הרוצח בעל החיוך. האביר המיפי-

עולם לא שררה דממה כזאת באולם מלא של קולנוע ישראלי כמו בתום הצגת-הבכורה של הסרט אפוקליפסה עכ-שיו.

הקהל היה המום. יותר מזה: הוא היה כמצב של הדם.

במשך כמה שעות הציץ אל תוך עולם של אחרית-הימים. אך הוא ידע כי עולם זה קיים, שהדברים המתוארים בסרט אכן התרחשו במציאות לפני שנים מעטות, ו-שהם עלולים להתרחש בכל עת מחדש. כליבם של בעייה-המחשבה שבק-רב הצופים ענו גם אסופיאציות ישראליות - שמות כמו דניאל

הסרן וילארד

פינטו, מוטח גור, זאולי גם אריק שרון.

ע לית הסרט פשוטה, לכאורה. הדברים מתרחשים בוויאטנאם. הי סרן וילארד (מרטין שין) איש „השרותים המיוחדים“ של חיל-המודיעין, מיקצוען של מעשי-זוועה. נשלח למשימה חשאית.

המשימה היא לרצוח את אלוף-המישנה קורץ (מארלון בראנדו), קצין מזהיר. בן למישפחה צבאית מפוארת. שהיה מיועד לגדלות. קורץ ירד מן המסלול בוויאט-נאם, הפך פקודת, הקים לעצמו צבא פרטי, ביצע מעשי-זוועה בסיטונות. הוא הפך מיטרד למימסד הצבאי, שהחליט לחסלו בשקט, מבלי שהדברים ייודעו.

הסרן יוצא לדרך, עובר את כל מדורי הגיהנום של ויאטנאם, עד שהוא מגלה את קורץ במעמקי קאמבודיה השכנה (שהיתה אז עדיין נייטרלית, לכאורה). שם הפך קורץ לאליל. הוא חונה באתר דתי עתיק, מוקף במעריציו האמריקאיים והמקור מיים הסוגדים לו, כשגופות הנרצחים פוז-רות בשטח, תלויות על העצים ומקשטות את המדרגות. הקולונל המטרופ הביא את